

KF Legal

© Creative Commons

Novinky energetické legislativy

únor 2024

Oblasti energetiky a podpory obnovitelných zdrojů energie se v KF Legal věnujeme dlouhodobě a s vysokou mírou odbornosti. Uvědomujeme si, že legislativní změny mohou mít pro Vás zásadní význam, a proto Vám přinášíme přehled těch nejzásadnějších změn z posledního měsíce.

Legislativní novinky za únor 2024 se týkají zejména:

- ❖ Aktualizace státní energetické koncepce;
- ❖ Poskytování a rozúčtování odebrané energie zákazníkem;
- ❖ Zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu.

Komentované předpisy

Zákon o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu
[„zákon o hlubinném úložišti“]

Aktualizace Státní energetické koncepce

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) na začátku února vložilo do meziresortního připomínkového řízení návrh aktualizace Státní energetické koncepce (SEK).

Státní energetická koncepce je strategickým dokumentem, který vyjadřuje cíle státu v nakládání s energií. Je závazná pro výkon státní správy v oblasti nakládání s energií a věnuje se období dalších 25 let.

Za účelem naplnění hlavního cíle SEK, kterým je dekarbonizace, se počítá s proměnou energetického mixu ČR, která by měla spočívat ve zvýšení podílu výroby z obnovitelných zdrojů, rozvoji jaderné energetiky a v postupném útlumu výroby z uhlí. Přechnodně by mělo dojít k navýšení spotřeby zemního plynu jakožto tranzitního paliva, především ve výrobě elektřiny a tepla. Z dlouhodobého hlediska se naopak plánuje nahradit zemní plyn nízkouhlíkovými a obnovitelnými plyny, zejména pak biometanem a vodíkem. K úspěšné dekarbonizaci by měla přispět také modernizace infrastruktury a investice do vědy a výzkumu v oblasti efektivního využívání obnovitelných zdrojů energie.

Hlavním nástrojem pro odchod od uhlí dle MPO má být legislativní ukotvení termínu ukončení využívání uhlí. Konkrétně se spotřeba uhlí v ČR po roce 2033 má omezit pouze na neenergetické využití. MPO rovněž zvažuje přípravu nástrojů veřejné podpory, jejich potřeba a konkrétní podoba přitom má být předmětem dalších analytických i legislativních prací.

Podoba dokumentu však prozatím není konečná. K vypořádání připomínek by dle MPO mělo dojít v průběhu března a následovat bude schválení vládou a předložení k informaci jednotlivým komorám Parlamentu.

Kompletní tisková zpráva o návrhu SEK je dostupná na webových stránkách MPO: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/aktualizace-statni-energeticke-koncepce-sek--279668/>

Výkladové stanovisko k problematice poskytování a rozúčtování odebrané energie zákazníkem

Energetický regulační úřad na začátku února vydal Výkladové stanovisko k problematice poskytování a rozúčtování odebrané energie zákazníkem. Stanovisko se vztahuje na činnost, kdy odběratel v režimu § 28 odst. 1 písm. g) energetického zákona poskytuje odebranou elektřinu jiné fyzické či právnické osobě prostřednictvím vlastního nebo jím provozovaného odběrného zařízení. ERÚ k problematice již v roce 2005 vydal Společné stanovisko se Státní energetickou inspekcí. Od této doby však došlo k legislativním změnám, na které bylo nezbytné reagovat. Stanovisko není právně závazné a bylo vydáno za účelem interpretace některých ustanovení energetického zákona.

Právo zákazníka na poskytování a rozúčtování energie se podle stanoviska vztahuje na situace, kdy zákazník odebere množství energie překračující jeho vlastní potřebu, přičemž v rámci odebraného množství energie je obsažena energie i pro jiného koncového odběratele. Naopak v případě, kdy by zákazník veškerou energii nakoupil výlučně pro konečné odběratele, a neměl by tedy vlastní spotřebu, měl by být držitelem licence.

Podle ERÚ je přípustné, aby zákazník po koncovém odběrateli kromě nákladů na spotřebovanou energii požadoval také poměrnou část nákladů na udržování odběrného zařízení, jestliže takové náklady je třeba vynaložit. Oproti názoru vyslovenému ve Společném stanovisku z roku 2005 ERÚ nepovažuje za nezbytné, aby tyto náklady byly účtovány odděleně od nákladů za dodávky energie, je-li zřejmé, jakou část platby náklady tvoří.

Stanovisko ve věnuje také problematice neoprávněného podnikání. Vzhledem k tomu, že právo poskytovat a rozúčtovat jiné osobě energie podle energetického zákona náleží výlučně zákazníkovi, tedy subjektu, který není držitelem licence dle energetického zákona, nemůže z této činnosti získávat žádné výnosy nad rámec vynaložených nákladů. V opačném případě by se jednalo o podnikání v oblasti energetiky, které podléhá licenci. Podezřelé bude zejména, pokud subjekt bez licence uplatňuje nezanedbatelné množství nákladů souvisejících s provozem, údržbou a rozvojem odběrného zařízení, přičemž tyto náklady fakticky vykazují znaky nákladů na výkon licencované činnosti. Takové jednání může naplňovat znaky přestupku poskytování odebrané elektřiny, plynu nebo tepelné energie v rozporu

s § 3 odst. 3 energetického zákona. V některých případech by pak mohlo jít o neoprávněné podnikání.

Celé znění Stanoviska je dostupné na webu ERÚ: <https://eru.gov.cz/vykladove-stanovisko-eru-12024-k-problematice-poskytovani-rozuctovani-odebrane-energie-zakaznikem>

Zákon o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu

Dne 15. února 2024 podepsal prezident zákon o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu poté, co Poslanecká sněmovna v úvodu měsíce rozhodla setrvat na původně schváleném návrhu, a tedy nevzít v úvahu pozměňovací návrhy Senátu. Zákon nabude účinnosti 1. července 2024.

V České republice je v současnosti vyhořelé jaderné palivo skladováno v areálech jaderných elektráren. Nicméně, dlouhodobě směřujeme k výstavbě hlubinného úložiště, které je všeobecně považováno za bezpečnější způsob skladování radioaktivního odpadu. K jeho zprovoznění by dle Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) mělo dojít od roku 2050. Aktuálně jsou vybrány čtyři lokality, v nichž by úložiště mohlo vzniknout: Janoch u Temelína, Horka na Třebíčsku, Hrádek na Jihlavsku či Březový potok na Klatovsku.

Zákon o hlubinném úložišti by měl postavení těchto obcí, a stejně tak jednotlivých občanů, posílit. Proces vyhledávání a povolování hlubinného úložiště je již upraven dalšími právními předpisy, a to atomovým zákonem, zákonem o geologických pracích, horním zákonem a novým stavebním zákonem. Cílem zákona o hlubinném úložišti pak má být naplnění jednoho z požadavků obsažených v § 108 odst. 4 atomového zákona, kterým je právě přijetí zvláštní zákonné úpravy k zajištění respektování zájmů obcí, na jejichž katastrálním území je stanoveno průzkumné nebo chráněné území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, nebo povoleno provozování úložiště radioaktivního odpadu a jejich občanů v procesech vyhledávání a povolování hlubinného úložiště.

Zákon umožňuje obcím podávat připomínky a návrhy v prodloužených lhůtách. Dotčená obec zároveň podává vyjádření, které slouží jako podklad pro výběr

umístění hlubinného úložiště, který je projednáván MPO, SÚRAO a vládou. V řízení, jehož předmětem je hlubinné úložiště, je vyjádření dotčené obce podkladem rozhodnutí, s nímž je třeba se vypořádat v rámci odůvodnění. Obec je naopak povinna o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm informovat své občany a umožnit jim se k záležitosti vyjádřit. Zájmy občanů je pak obec povinna zohlednit při svém vystupování v rámci těchto řízení.

Součástí zákona nicméně nebude právo veta, které požadovala většina obcí. Odmítl je jak Senát, tak Poslanecká sněmovna. Zákon také upravuje průběh rozhodování o výběru umístění hlubinného úložiště. Oproti původnímu vládnímu návrhu byl vypuštěn požadavek na souhlas obou komor Parlamentu. O výběru umístění hlubinného úložiště tedy bude rozhodovat pouze vláda, která usnesení o umístění úložiště bude dávat oběma komorám Parlamentu na vědomí.

Konec povinnosti odvodů z nadměrných příjmů

Novela energetického zákona č. 365/2022 Sb., účinná od 1. prosince 2022, zavedla tzv. odvod z nadměrných příjmů. Jejím účelem bylo reagovat na mimořádnou tržní situaci a řešit vysoké ceny energií.

Tato novela stanovuje povinnost odvodu z nadměrných příjmů do konce kalendářního roku 2023 (§ 95c odst. 2 energetického zákona). ERÚ tak nyní zveřejnil informaci, že od 1. ledna 2024 uvedená povinnost již neplatí. Připravuje rovněž elektronický formulář pro vyúčtování odvodu za rok 2023, který bude k dispozici na jeho webových stránkách a poplatníkům bude doručen prostřednictvím datových schránek.

Zveřejnění čtvrtletních zpráv o provozu elektrizační a plynové soustavy

ERÚ v souladu s § 17 odst. 7 písm. m) energetického zákona zveřejnil čtvrtletní zprávy o provozu elektrizační a plynové soustavy za IV. čtvrtletí roku 2023. Obě zprávy poskytují všechna dostupná provozně technická data, která představují fyzické toky elektřiny, resp. plynu. Čtvrtletní zpráva o provozu elektrizační soustavy obsahuje statistiky týkající se bilance, výroby a spotřeby elektřiny podle příslušných kategorií

včetně výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla. Zpráva obsahuje statistiky týkající se bilance, výroby a spotřeby elektřiny, včetně dat o výrobě z obnovitelných zdrojů. Zpráva rovněž zahrnuje vyhodnocení instalovaného výkonu elektrizační soustavy ČR, přeshraničních toků elektřiny a některá krajská vyhodnocení.

Celý dokument je dostupný na webu ERÚ: <https://eru.gov.cz/ctvrtletni-zprava-o-provozu-elektrizacni-soustavy-cr-za-iv-ctvrtleti-2023>

Podobně čtvrtletní zpráva o provozu plynárenské soustavy za stejné období poskytuje statistická data o bilanci, výrobě a spotřebě plynu podle příslušných kategorií včetně spotřeby plynu na výrobu elektřiny. Zpráva také obsahuje vyhodnocení přeshraničních toků plynu, uskladnění plynu a některá krajská vyhodnocení.

Celý dokument je dostupný na webu ERÚ: <https://eru.gov.cz/ctvrtletni-zprava-o-provozu-plynarenske-soustavy-cr-za-iv-ctvrtleti-2023>

za Advokátní kancelář KF Legal

Mgr. et Mgr. Jan Kořán

Mgr. et Mgr. Tomáš Martinec

Mgr. Aneta Grmelová

Ačkoliv přípravě tohoto legislativního přehledu věnujeme maximální úsilí, je nutné mít na zřeteli, že se i s ohledem na jeho rozsah a jeho informativní charakter nejedná o přehled úplný a vyčerpávající a Advokátní kancelář KF Legal, s.r.o. („KFL“) nenese odpovědnost za jeho úplnost a přesnost. Předmětný přehled nepředstavuje právní službu poskytovanou podle zákona o advokacii (č. 85/1996 Sb.) ani odbornou informaci nebo radu poskytovanou ze strany KFL podle § 2950 občanského zákoníku. Pokud máte k obsahu přehledu připomínky nebo jste v něm našli nepřesnosti či chybu, budeme rádi, pokud se na nás obrátíte.